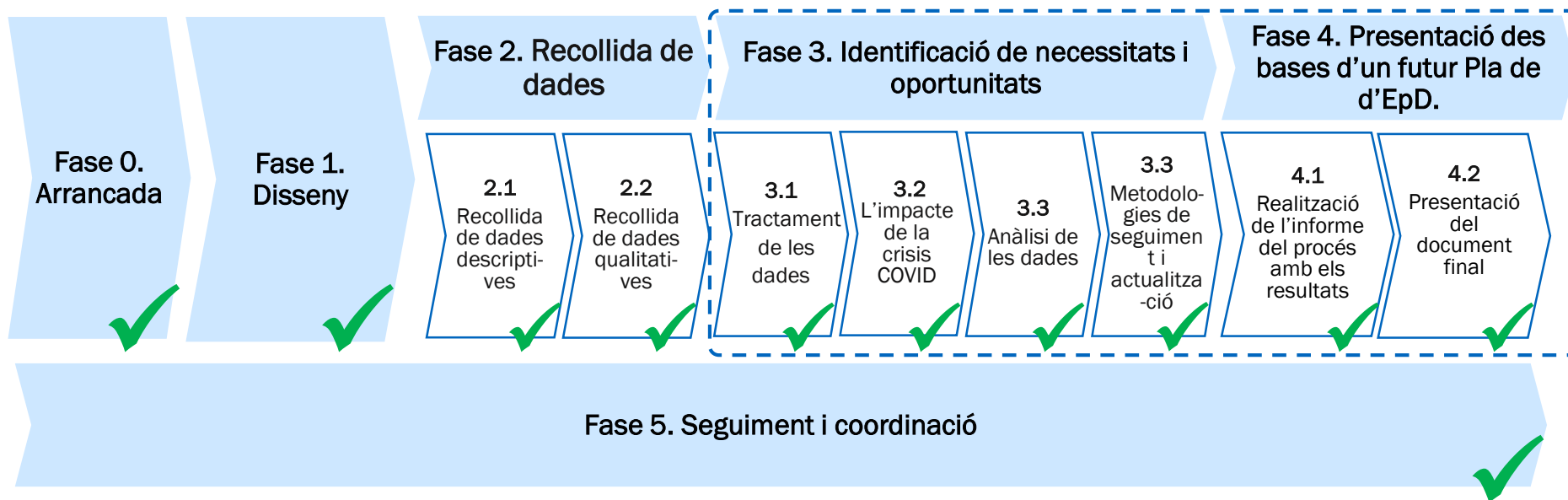

- **Metodologia**
- Conclusions i consideracions finals
- Orientacions i recomanacions
- Espai de preguntes i valoracions

La metodologia s'estructura en 6 fases

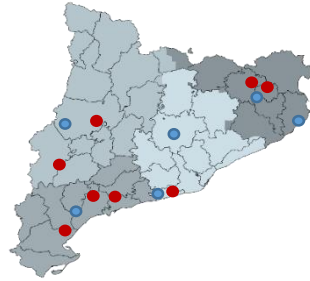
Metodologia

Estructura de l'estudi i objectius

El projecte parteix d'un objectiu general...

Identificar les capacitats, practiques, necessitats formatives i oportunitats del sector de la cooperació al desenvolupament catalana en matèria d'Educació per al Desenvolupament

...en el marc del territori de Catalunya....

En aplicació de la **Llei de Cooperació al desenvolupament**, el Pla Director de cooperació al desenvolupament 2019- 2022 dona a l'**EpD categoria d'Objectiu Estratègic** i contempla l'elaboració d'una estratègia específica d'educació per al desenvolupament.

El Pla anual de cooperació al desenvolupament 2020 estableix el compromís d'impulsar la **realització d'un Diagnosi sobre les ONGD catalanes** que treballen en l'àmbit de l'Educació per al Desenvolupament.

Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

...que es concreta en 3 objectius específics...

1

Elaborar una diagnosi sobre les **capacitats i pràctiques** de les diferents ONGD catalanes que realitzen EpD.

2

A la llum dels resultats de la diagnosi, proposar **orientacions i recomanacions de finançament** de les entitats, especialment pel que fa les convocatòries de subvencions de les Administracions catalanes, que doni resposta a les necessitats de finançament del sector.

3

Definir les bases d'un **futur Pla de formació per al sector** que permeti cobrir les diferents necessitats de les entitats, segons els resultats de la diagnosi.

- Metodologia
- **Conclusions i consideracions finals**
- Orientacions i recomanacions
- Espai de preguntes i valoracions

Conclusions i consideracions finals

Diagnosi sobre l'EpD a les ONGD catalanes (1/3)

En base a la diagnosi executada i analitzada, s'identifiquen les següents conclusions i consideracions...

Actuacions en EpD

Actual teixit d'ONGD es dedica a **desenvolupar EpD** en tot el territori de Catalunya, tant a diferents nivells del país (local, municipal, autonòmic) fins i tot en l'àmbit internacional (**93% d'entitats enquestades fan EpD i té un pes significatiu dins de la seva activitat**) – es considera un àmbit prou desenvolupat amb gran diversitat d'accions per a ser **diferenciat** de l'àmbit de la cooperació.

No obstant, es considera un sector **molt dispers i atomitzat**, les ONGD estan **poc connectades tant en l'àmbit local com internacional** i els agents protagonistes tenen **diferents ritmes i visions** – hi ha una manca de **coordinació i treball en conjunt** per a aconseguir majors resultats, per a tal d'arribar a més gent i ampliar-se a altres públics.

Capacitats de mida i pressupost

En termes proporcionals, les ONGD són majoritàriament de petita dimensió, on el perfil que domina es compon per **persones voluntàries i activistes**, amb un nivell de professionalització, coneixement tècnic i capacitats estratègiques limitades, que repercuteix en la **implicació i participació de manera constant**.

Les ONGD a Catalunya son **entitats amb una capacitat pressupostària limitada** (principalment fora de l'àrea de Barcelona), tant a nivell general com en matèria d'EpD. Hi ha **poca diversificació dels fons econòmics**, resultant en una **alta dependència del finançament públic** – coneixement limitat en diversificació de fons com a dificultat de rebre finançament alternatiu (desactualització del model de base social, campanyes de recapte de fons, etc.)

Capacitats d'avaluació i comunicació

Les ONGD mantenen un control dels seus comptes i resultat de projectes, reforçant la seva capacitat de poder justificar-les econòmicament però tenen **una baixa sistematització de processos i capacitat d'avaluar l'impacte transformador de les ONGD**.

Les ONGD desenvolupen accions comunicatives per posar en valor la seva feina com estratègia per sensibilitzar i fer incidència política, però hi ha una **manca de comunicació fora del sector i aliances amb el mitjà de comunicació** - el llenguatge i relat del món d'EpD és **complex d'entendre i de transmetre** a la població sense tenir les correctes i necessàries eines i formació per part de les ONGD

Hi ha **poca activitat i planificació estratègica en matèria d'EpD** a les ONGD, ja que no tenen les capacitats o els recursos per a definir-la i es detecta una **falta de governança compartida de l'EpD a Catalunya**, per alinear les expectatives de tots els agents del sector

Conclusions i consideracions finals

Diagnosi sobre l'EpD a les ONGD catalanes (2/3)

En base a la diagnosi executada i analitzada, s'identifiquen les següents conclusions i consideracions...

Capacitat d'enxarxament

Les ONGD es caracteritzen per tenir una bona **base social**, estratègia per a crear xarxa amb diferents actors i captar fons. També, es destaca la **col·laboració entre les ONGD i universitats, escoles i instituts catalans** que han permès enfortiment i suport del sector – aconseguint nous públics, fons econòmics, intercanvi de coneixement i formació.

Les entitats demostren **voluntat de treballar en xarxa** amb altres agents tant del sector públic com del sector de l'EpD, i més a més, les convocatòries valoren **l'impacte en diferents territoris de Catalunya** (fora de Barcelona) com **aliances territorials amb altres ONGD**.

Participació i representació

La majoria de les ONGD **estan federades a una entitat de 2n nivell**, per a conèixer noves tendències i **coneixement en EpD com crear sinergies**.

Es dona l'existència d'espais de diàleg formals com també informals entre l'ACCD, entitats de segon nivell i les ONGD per a la constant incorporació dels actors però **falten espais de trobada i sinergia en diferents àmbits de l'EpD**, sobretot impulsats des de la mateixa ACCD

Hi ha una **visió delimitada** que les AAPP (especialment l'ACCD) només actua com a **finançador i té poca implicació en el sector**, i no com un suport institucional a nivell formació, acompanyament, facilitador i agent de sinergies.

Capacitat d'incidència i recerca

Les ONGD dediquen relativament **poca activitat per a treballar per la incidència política**, però es considera oportú utilitzar les entitats de 2n nivell per aconseguir una **major participació en incidència política** i per l'altra, que l'Administració **doni suport aquest tipus d'activitat**, mitjançant **convocatòries o amb espais d'intercanvi**. Addicionalment, es considera que les actuacions en coherència política són poques i relativament noves, l'AAPP no té el coneixement tècnic d'EpD ni els recursos humans per a potenciar-ho en majors dimensions, per afavorir la incidència de les ONGD.

La recerca sobre el desenvolupament es caracteritza per ser **escassa, amb poca estructura i sense la participació de les ONGD o altres actors de la cooperació**. Tot i així, les formacions que ofereixen els centres de recerca i les universitats, els han permès **generar una xarxa amb les ONGD**.

Conclusions i consideracions finals

Diagnosi sobre l'EpD a les ONGD catalanes (3/3)

En base a la diagnosi executada i analitzada, s'identifiquen les següents conclusions i consideracions...

Paradigmes i marcs conceptuals

Les ONGD tenen la **seva política alineada amb l'EGiBDH**, amb una alta implementació sent una prioritat en la seva agenda, també perquè és un dels enfocaments per presentar projectes a les convocatòries de l'ACCD.

Amb l'Agenda 2030, les ONGD tenen les seves polítiques alineades amb els ODS **d'igualtat de gènere, reducció de desigualtats i educació de qualitat**.

Impacte de la COVID-19

Amb la COVID-19, s'ha demostrat una **alta capacitat d'adaptació per part de les ONGD**, per a poder mantenir algunes de les seves activitats, adaptades a la situació i als nous formats digitals i a distància (creixent ús de les tecnologies). Dit això, també ha reforçat la **bretxa digital** dins del sector, amb **pèrdues econòmiques i amb pocs instruments adequats** (capacitats, RRHH, financers) per a afrontar l'alta incertesa per projectes a futur en EpD.

Instruments de finançament públic

Voluntat de les AAPP per a desenvolupar EpD amb un compromís de **destinar un mínim del 25% del recursos d'AOD a EpD**, per donar suport al sector i a les ONGD i arribar al compromís del 0,7% del pressupostes al desenvolupament.

Distribució de fons econòmics a escala territorial amb els fons específics permeten major accessibilitat a les ONGD d'altres territoris.

Manca d'una convocatòria específica d'EpD—existeix una forta sensació que les actuals convocatòries estan delimitades i dissenyades per a perfils que no concorden amb la totalitat del sector de l'EpD i que no faciliten l'accés de totes les ONGD.

El finançament públic amb les convocatòries es considera **inestable, molt burocratitzat, amb un alt nivell d'exigència de gestió i exposat en un idioma tècnic i confús amb varis enfocaments per presentar els projectes** – que resulta en limitacions en el desenvolupament d'EpD de les entitats, barreres d'accés a la majoria d'ONGD, generació i competència i poca sinergia del mateix sector.

Alta necessitat de **crear una estratègia en EpD col·lectiva** entre les diferents administracions, per a una **efectiva coordinació i distribució** com una millora en l'accés a les convocatòries.

- Metodologia
- Conclusions i consideracions finals
- **Orientacions i recomanacions**
  - **Pla de finançament**
  - Pla de formació
- Espai de preguntes i valoracions

La diagnosi realitzada sobre l'EpD en les ONGD catalanes ha permès identificar amb més precisió, validant el coneixement previ existent, les potencialitats i reptes de la pràctica de l'EpD a Catalunya. Tanmateix, es proposa regenerar i dinamitzar l'EpD catalana a partir d'un pla de finançament mitjançant 8 accions, dividides en 2 blocs:

1

Remodelar i millorar les actuals convocatòries per a la regeneració i transformació de l'EpD a Catalunya

1. Incrementar el nombre i qualitat (poder transformador versemblant) dels projectes i programes d'EpD que es desenvolupen a Catalunya
2. Recolzar el desenvolupament de l'EpD a tot el territori català, augmentat el protagonisme d'altres territoris fora de la ciutat de Barcelona
3. Reduir la precarietat estructural amb la que es treballa a l'EpD
4. Recolzar directament processos de recerca i avaluació
5. Dissenyar una convocatòria més inclusiva

2

Potenciar el paper de l'ACCD com a principal interlocutor del sector de l'EpD

6. Optar per una integració metodològica de l'enfocament de l'EGiDH
7. Establir un nou instrument de finançament que aporti estabilitat programàtica i institucional
8. Desenvolupar una plataforma digital enfocada en EpD per potenciar una xarxa de coneixement

Remodelar i millorar les actuals convocatòries per a la regeneració i transformació de l'EpD a Catalunya

Incrementar el nombre i qualitat (poder transformador versemblant) dels projectes i programes d'EpD que es desenvolupen a Catalunya

Es proposa dotar de recursos addicionals la convocatòria per a **facilitar la identificació de projectes i programes i el desenvolupament de l'EpD a tot el territori català.**

Un aspecte fonamental per a garantir la qualitat de les intervencions i reduir el risc de dissenys poc transformadors, **és realitzar una bona identificació i disseny de la intervenció.** Tan mateix, la realitat de l'EpD és que difícilment les entitats tenen la capacitat d'identificar i conceptualitzar com seria desitjable els seus projectes i programes.

Per experiència professional de l'equip consultor, la gran majoria de les intervencions no s'identifiquen, es formulen directament durant els 15 dies o el mes anterior al tancament de la convocatòria.

Una proposta a valorar per l'ACCD és que **cada any es disposés d'un fons pressupostari complementari** a la convocatòria ordinària ACCD, orientat específicament a **finançar processos d'identificació, estudis i dissenys preliminars** amb la finalitat de dotar al sector dels recursos necessaris.

El pla de formació que vol impulsar l'ACCD hauria de facilitar que les ONGD es puguin **capacitar metodològicament** per dissenyar i implementar identificacions de qualitat.

Adicionalment, un altre aspecte que pot ajudar a millorar la qualitat dels projectes i programes, i per tant, és **ampliar la durada del temps disponible entre la publicació de la convocatòria i la data de tancament.** Aquest sempre serà un període intens on l'energia de moltes ONGD s'orienta a atendre els requeriments d'una convocatòria tan important com la de l'ACCD.

És raonable afirmar que ampliar aquest interval de temps, contribuirà a que les identificacions, dissenys i formulacions dels projectes i programes estiguin més treballades.

Remodelar i millorar les actuals convocatòries per a la regeneració i transformació de l'EpD a Catalunya

Recolzar el desenvolupament de l'EpD a tot el territori català, augmentat el protagonisme d'altres territoris fora de la ciutat de Barcelona

Es recomana establir unes bases de convocatòria que **facilitin l'articulació territorial**.

Incorporar a les bases de la convocatòria ordinària de l'ACCD un articulat que faciliti activament el desenvolupament de l'EpD en tot el territori Català, especialment en aquelles **províncies menys actives**.

L'articulat hauria de permetre una **dotació pressupostària en zones prioritàries de Catalunya**, alhora que **reforçar les capacitats de les ONGD** d'aquest territoris, per a garantir sempre el finançament de projectes de qualitat i transformadors i la correcta gestió dels fons públics.

Per aquells casos on les capacitats territorials instal·lades són limitades, les bases de la convocatòria podrien afavorir explícitament que les ONGD emergents o amb escassa experiència:

- (a) presentessin un **formulari adaptat més senzill**
- (b) el pressupost del projecte permeti finançar el **cost d'una mentoria o acompanyament ad-hoc en la gestió del projecte**, sigui per part d'una ONGD més experimentada o per professionals extern qualificats

Remodelar i millorar les actuals convocatòries per a la regeneració i transformació de l'EpD a Catalunya

Reduir la precarietat estructural amb la que es treballa a l'EpD

Finançar directament elements estructurals de les entitats.

Entenem que aquest és un **aspecte fonamental i crucial per a la regeneració veritable i dinamització de l'EpD a tot el territori català**. Tanmateix, és un aspecte que no es té en consideració.

El punt de partida és acceptar que la pràctica de l'EpD a Catalunya es realitza a partir d'una pràctica **molt precaritzada** (el sector encara pateix els estralls de les retallades de l'AOD de l'anterior crisi), i alhora totalment dependent de les subvencions públiques. A la pràctica, entre d'altres coses, això significa:

- (1) les entitats tan sols disposen de recursos per a desenvolupar físicament les activitats vinculades directament als projectes i programes. Són molt poques les entitats que disposen d'altres recursos addicionals i l'estructura necessària per a realitzar de manera autònoma, i desvinculada de la lògica i finançament programàtic, per exemple: processos de planificació estratègica innovadors; estudis que permetin comprendre millor les cada cop més complexes, problemàtiques socials i situacions de vulneracions de drets sobre les que s'intervindrà; explorar i aplicar noves metodologies; transversalitzar amb rigor l'enfocament EGIDH; o desenvolupar noves eines comunicatives per arribar a d'altres públics (ex. joves). Tot allò que no pot encabir-se i justificar-se en el pressupost d'algun projecte o programa, bàsicament no existeix.
- (2) Tanmateix, les condicions labors i mitjans dels que disposen les ONGD per a desenvolupar la feina estan molt lluny del que seria desitjable (ex. sou baixos, agendes sobrecarregades, una mateixa persona desdoblada per assumir diferents perfils professional dins l'entitat, manca d'itineraris formatius i possibilitat de creixement professional, treball voluntari no desitjat, equips informàtics que cal renovar, etc.). Entenem que qualsevol intent genuí d'enfortir el sector, passa per reconèixer la situació actual i incorporar estratègies que contribueixin significativament a revertir-la. El pla de finançament hauria d'incorporar la possibilitat d'ajusts directes a la contractació de personal, suport a la tasca del voluntariat i la actualització i millora d'altres elements estructurals. Això hauria de permetre també la contractació i/o capacitació de perfils especialitzats com ara: gènere, comunicació, innovació metodològica, i avaluació.

Remodelar i millorar les actuals convocatòries per a la regeneració i transformació de l'EpD a Catalunya

Recolzar
directament
processos de
recerca i
avaluació

Establir una **nova modalitat de convocatòria exclusiva per a finançar avaluacions estratègiques i la recerca en intervencions d'EpD.**

Més enllà de la manca evident de l'existència **de capacitat investigadora i avaluadora dins de les ONGD**, la diagnosi realitzada identifica també dificultats molt concretes, alhora que les ONGD estableixin sinèrgies concretes amb el món acadèmic com a estratègia d'externalitzar la recerca en el marc de les intervencions d'EpD.

Les **restriccions temporals i la manca de pressupostos** adients per a encarar processos de recerca amb un **mínim de rigor metodològic**, són dos dels aspectes més limitants. Pel que fa a l'avaluació:

- (1) les directrius d'avaluació de l'ACCD són d'any 2010 i han quedat desfasades si atenem a l'evolució dels debats, marcs teòrics i tendències de la pràctica avaluativa internacional
- (2) les bases de la convocatòria 2020 estableixen l'obligatorietat d'avaluar (en funció de la subvenció rebuda), i estableix un mínim de 5.000€ per finançar l'avaluació. Aquesta normativa, si bé té una part positiva que és l'impulsar de la pràctica avaluativa (com a requeriment de les bases), també ha comportat un efecte negatiu no intencionat que és fixar un l'estàndard (mínim) de 5.000€ com a costos d'avaluació. És a dir, la mateixa ACCD s'està reforçant la idea que una avaluació és pot realitzar a partir d'un import determinat, independentment de la seva aproximació metodològica i del tipus d'intervenció a avaluar. Si atenem a l'eina desenvolupada per APROEVAL i el màster d'avaluació de la UCM (<http://www.magisterevaluacion.es/>) per facilitar a les organitzacions i professionals quantificar el cost d'una avaluació (<http://www.evaluationcost.org/index.php/es/>) difícilment es podrà realitzar una avaluació mixta o externa, amb un mínim de rigor metodològic, amb aquest pressupost.

El resultat és que forces de les avaluacions que s'estan realitzant, es pressuposten amb l'import mínim i s'orienten a la rendició de comptes i a tractar l'avaluació com un requeriment del cofinançament. **Establir una modalitat de convocatòria oberta i específica per a finançar recerques i avaluacions permetria fer un salt qualitatiu importantíssim, i alliberar els pressupostos dels projectes i programes de la tensió entre ampliar les activitats programàtiques i la cobertura de la intervenció o dedicar es recursos a l'avaluació.**

Remodelar i millorar les actuals convocatòries per a la regeneració i transformació de l'EpD a Catalunya

Dissenyar una
convocatòria
més inclusiva

Establir **quatre taules provincials de treball** per a facilitar l'accés a la convocatòria a la pluralitat existent d'entitats.

L'objectiu d'aquestes taules de treball és el de **revisar críticament la convocatòria actual i fer-la més inclusiva per a tot el rang d'entitats del territori català**.

És fonamental que aquest treball es faci directament amb els actors del territori i des del territori, evitant així la excessiva i criticada centralitat de Barcelona.

Aquesta interlocució directa, farà més visible la presència de l'ACCD arreu del territori català, alhora que permetrà copsar de primera mà les especificitats de cadascuna de les províncies respecte l'accés a la convocatòria de l'ACCD. Alguns dels temes que s'haurien d'abordar són:

- (1) Facilitació d'un itinerari d'accés progressiu als fons públics per aquelles ONGD que fan EpD al territori, però que no tenen la capacitat (operativa, temps, coneixement de la metodologia EGIDH, etc.) per omplir els formularis i/o sol·licitar la subvenció. Aquesta facilitació ha d'abordar el dilema de garantir la qualitat de les intervencions i que els fons públics s'adrecin als projectes/programes realment transformadors, i com acompanyar a les entitats petites i amb menys recursos per a què s'integrin i accedeixin a la convocatòria (fer-la més plural). Cal recordar que és precisament el fet de rebre subvencions públiques que ha estat determinant en la progressió i maduració institucional d'aquelles ONGD del territori més consolidades. Valorar establir modalitats dins de la convocatòria que permetin finançament emergents (aprox.10.000€ – 15.000€) com a porta d'entrada per a les ONGD menys experimentades.

Remodelar i millorar les actuals convocatòries per a la regeneració i transformació de l'EpD a Catalunya

**Dissenyar una
convocatòria
més inclusiva**

- (2) Impulsar l'harmonització provincial de subvencions d'EpD i Cooperació, amb la finalitat de racionalitzar el calendari anual de finançament i facilitar la planificació de les ONGD.
- (3) Revisar críticament el procés de resolucions, terminis de pagament, per evitar situacions que obliguen a l'endeutament de les ONGD.
- (4) Suport i acompanyament explícitament la transició digital de les ONGD, especialment pel que fa als problemes que sorgeixen en al tramitació online de les subvencions. Valorar en aquest procés de transició permetre durant un temps la presentació física de la documentació, com a principi de prudència, i evitar l'excussió de projectes i programes deguts simplement per a patir problemes tecnològics en la tramitació online.
- (5) Reflexionar conjuntament sobre la responsabilitat, intensitat i procés de participació de les ONGD en el disseny de la convocatòria, model de formulari i informes de justificació.
- (6) Estudiar formes per facilitar l'accés a d'altres fonts de finançament (ex. fundacions privades o fons europeus).

Potenciar el paper de l'ACCD com principal interlocutor del sector d'EpD

Optar per una integració metodològica de l'enfocament de l'EGiDH

Finançar una **consultoria metodològica especialitzada**.

Actualment una ONGD a Catalunya pot veure's obligada a formular la mateixa intervenció d'EpD amb tres aproximacions metodològiques diferents: EGiDH, TdC i EML. En un **sector sobrecarregat, és una situació gens desitjable**.

Conscients que una coordinació entre les diferents AAPP per harmonitzar formularis i enfocaments és quelcom que escapa del control directe de l'ACCD, es proposa que l'ACCD contracti una consultoria molt específica per a portar a **la pràctica la integració d'aproximacions metodològiques** que els autors i l'autora de la publicació *Educació per a la justícia global i canvi social. Nous relats per a la planificació i l'avaluació: res tan pràctic com una bona teoria en el capítol* (2020) proposen en aquesta publicació (versió definitiva encara pendent de publicar-se).

Aquesta consultoria podria estructurar-se a partir d'un treball conjunt/coordinat entre una consultora/professional externa i els responsables d'EpD de l'ACCD en tres fases: **desenvolupar un marc teòric sintètic de la integració EGiDH (especialment amb a TdC), actualització dels formularis, models d'informe i altres documents interns de l'ACCD, presentació i validació amb actors, un procés de formació a les ONGD**.

Potenciar el paper de l'ACCD com principal interlocutor del sector d'EpD

Establir un nou instrument de finançament que aporti estabilitat programàtica i institucional

Disseny dels convenis EpD (finançament a 4 o 5 anys).

En funció de la dotació pressupostària total realment disponible, l'ACCD **podria plantejar-se una prova pilot per a dissenyar i implementar un nou instrument de cofinançament**: convenis EpD amb un horitzó **programàtic de 4 a 5 anys**.

Un exemple, són **els conveni que l'AECID** que va llançar ara fa una dècada. L'impacte en el sector de la cooperació espanyola va ser molt significatiu, doncs: **van garantir finançament programàtic a més de 2 anys vista, van atorgava finançament explícit per a l'identificar la intervenció, i també permetien el finançament de l'estructura de l'entitat** (ex. especialista en gènere) sense una dedicació exclusiva al la intervenció subvencionada.

Un dels possibles efectes positius d'incorporar un nou vehicle de finançament més potent, és que **les ONGD més consolidades podrien migrar cap aquest nou vehicle**, i així es **reduiria la competència** pels fons disponibles en la convocatòria ordinària.

Recomanen que la creació d'una eina com aquesta es faci amb **la participació del sector**, i es construeixi en base a una **nova dotació pressupostària** i mai en detriment de la convocatòria actual.

El disseny d'una prova pilot comporta habitualment l'avaluació de la mateixa per tal d'identificar efectes (esperats, no esperats, positius i negatius) en relació a l'enfortiment i regeneració de l'EpD.

Potenciar el paper de l'ACCD com principal interlocutor del sector d'EpD

Desenvolupar
una plataforma
digital
enfocada en
EpD per
potenciar una
xarxa de
coneixement

Disseny d'un plataforma digital de coneixement EpD inspirada en els **principis de disseny de les xarxes líquides**.

La pràctica de l'EpD també ha d'adaptar-se i fer front als canvis disruptius del món actual: digitalització i innovació tecnològica accelerada, noves problemàtiques socials (ex. Covid19, noves polaritzacions i tensions socials) coexistent amb les antigues (ex. injustícia global), el canvi climàtic com una amenaça real a la supervivència de l'espècie humana, etc.

Dinamitzar l'EpD passa també per evitar que els seus projectes/programes perdin significació respecte a l'actualitat de la societat catalana i la resta del món. **Una proposta és la de dissenyar una plataforma col·laborativa de coneixement digital d'EpD que es vagi nodrint i creixent a partir de capturar del coneixement del propi sector, és a dir construir una xarxa líquida.**

El disseny del portal digital hauria de facilitar i ser una eina útil i efectiva per als **següents objectius**:

- (1) Creació de noves connexions i impulsar la col·laboració/coordinació entre les ONGD
- (2) Centralitzar informacions sobre convocatòries i possibilitats de finançament EpD
- (3) Mapeig, visibilització i coneixement dels diferents projectes, programes i altres intervencions EpD al territori català
- (4) Revisió crítica al voltant de les noves problemàtiques socials i la validesa dels marcs de referència teòrics per abordar-les
- (5) Motivar, enriquitment mutu, i obrir la ment i la perspectiva de les ONGD
- (6) Donar a conèixer i utilitzar els recursos d'EpD ja existents
- (7) Identificar noves tendències futures i vincles internacionals
- (8) Treure profit de la proximitat entre persones i entitats de territori

El disseny d'una plataforma digital amb aquesta orientació requereix d'una consultoria per part de l'ACCD que incorpori: **el coneixement expert de la realitat de l'EpD catalana, l'expertesa en el disseny de xarxes i programació, així com la participació dels actors claus de l'EpD catalana.**

- Metodologia
- Conclusions i consideracions finals
- **Orientacions i recomanacions**
  - Pla de finançament
  - **Pla de formació**
- Espai de preguntes i valoracions

La diagnosi realitzada sobre l'EpD en les ONGD catalanes ha permès identificar amb més precisió, validant el coneixement previ existent, les potencialitats i reptes de la pràctica de l'EpD a Catalunya. Tanmateix, l'ACCD es planteja regenerar i dinamitzar l'EpD catalana a partir d'un pla de formació....

L'articulació del pla de formació s'estructura en tres blocs:

1

Els resultats de la diagnosi

Anàlisi dels principals resultats de la diagnosi en relació a l'**oferta formativa actual i la seva accessibilitat així com la capacitat de les ONGD per formar-se**

Tot i que la diagnosi aporta prou informació per a què l'ACCD estructurari una pla formatiu de manera autònoma, **és molt important recordar que l'èxit d'un futur pla de formació passa indubtablement, pel compromís de les ONGD respecte el seu propi procés de capacitació i millora.**

2

Principals criteris a considerar en el disseny del Pla de Formació

A partir del resultats de la diagnosi es poden establir alguns principis que inspirin el disseny d'un futur pla de formació: **continuada, amb una mirada estratègica, estructurada en base a la pluralitat de les entitats i territoris, i amb una àmplia cobertura**

La legitimitat i validesa que s'atorguin a la futura oferta formativa des del les ONGD és clau. Per això, és fonamental que l'ACCD faci la devolució de la diagnosi a les ONGD, i a partir de les conclusions obri el disseny i la planificació del pla de formació també a les ONGD i actors claus de l'EpD catalana.

3

Full de ruta operatiu per al Pla de Formació

Per a finalitzar, es defineixen unes orientacions i propostes concretes per a l'**operacionalització de pla de formació**

La finalitat és garantir que el pla de formació futur sigui realment **significatiu i s'adapti a les ONGD, i sensible a la pluralitat de les quatre províncies catalanes.**

El resultat de la diagnosi

El diagnòstic realitzat amb el sector de ONGD de l'EpD de Catalunya, mostra que les ONGD perceben que les **oportunitats formatives que estan a la seva disposició són poques**, i que **l'Administració hauria de tenir un paper més actiu al respecte**. També és significatiu remarcar que el gruix de les persones que treballen a les ONGD són voluntàries i activistes (74% del total de l'enquesta), amb un nivell de professionalització, coneixement tècnic i capacitats estratègiques limitades.

En relació a l'oferta formativa actual dirigida al sector de les ONGD, s'identifiquen diferents febleses, destaquen les següents:

Sobre el contingut de l'oferta formativa:

- (1) Es considera bàsica, repetitiva i molt teòrica, poc pràctica, aplicable i poc innovadora
- (2) Es percep que hi ha poca oferta formativa, i amb poques places gratuïtes (ex. tan sols 1 o 2 persones per entitat)
- (3) Es considera que les propostes formatives no sorgeixen d'una reflexió estratègica al voltant de les necessitats reals del sector de l'EpD
- (4) No existeix una plataforma per a consensuar i/o construir col·lectivament des del territori l'oferta formativa. Això provoca una orientació massa vertical (de l'AAPP a les entitats)

Sobre el seu accés a l'oferta formativa:

- (1) Manca coneixement de l'existència de l'oferta formativa (ex. percepció que no arriba a les entitats)
- (2) L'oferta és en horari laboral o en èpoques on les agendes estan molt carregades
- (3) L'oferta formativa presencial majoritàriament es concentra a Barcelona
- (4) Existeixen encara poques facilitats tecnològiques per a accedir a l'oferta formativa virtual
- (5) Algunes de les persones immigrants que treballen/col·laboren amb les ONGD no dominen prou el català/castellà.

Anàlisi dels principals resultats de la diagnosi en relació a l'oferta formativa actual i la seva accessibilitat, així com la capacitat de les ONGD per formar-se

El resultat de la diagnosi

Anàlisi dels principals resultats de la diagnosi en relació a l'oferta formativa actual i la seva accessibilitat, així com la capacitat de les ONGD per formar-se

Altres informacions rellevants que s'identifiquen en relació a l'oferta formativa són:

- (1) Dissenyar formacions adaptades a les necessitats del territori, des dels tres nivells de l'AAPP: local amb els ajuntaments, autonòmic amb l'ACCD, estatal amb el govern espanyol
- (2) Desenvolupar formacions més específiques i concretes, amb metodologies més pràctiques i innovadores. Establir uns criteris mínims de contingut i d'estructura en les formacions d'EpD a mig/llarg termini en línia amb l'estratègia d'EpD.
- (3) Oferta de formacions de caràcter gratuït
- (4) Consensuar des de i amb el territori, la tipologia de les formacions (calendari, horaris, disponibilitat i temàtiques)
- (5) Canalitzar els recursos per a què es puguin oferir les formacions des d'espais més propers (entitats 2n nivell i ajuntaments)
- (6) Potencialitat de la formació virtual i descentralització de la formació presencial a Barcelona
- (7) Eines digitals com una plataforma virtual centralitzada amb publicació actualitzada de les formacions, facilitant enllaços d'inscripció per facilitar l'accés i que arribi a totes les ONGD
- (8) Proveir amb una figura d'orientador/mentor de l'AAPP per a orientar a les entitats sobre les seves necessitats formatives
- (9) Crear i enfortir aliances amb universitats del territori, formalitzant convenis formatius

Principals criteris a considerar en el disseny del Pla de Formació

A partir del resultat de la diagnosi es poden establir alguns principis que inspirin el disseny d'un futur pla de formació: continuada, amb una mirada estratègica, estructurada en base a la pluralitat de les entitats i territoris, i amb una àmplia cobertura

A partir dels resultats de la diagnosi, es poden establir alguns principis que inspirin el disseny d'un futur pla de formació. La capacitació del sector requereix que sigui:

- (1) Continuada:** Les ONGD que fan EpD són organitzacions força dinàmiques, acostumades a reflexionar i obertes a noves pràctiques de manera permanent. Tot i així, existeix un dèficit crònic de temps i espais de qualitat per a transferir als programes moltes de les lliçons apreses. Tanmateix, existeix una alta mobilitat i rotació de persones – si bé l'impacte de les últimes crisis ha limitat aquesta mobilitat entre el personal assalariat, per la manca d'oportunitats -, i amb presència d'un gran nombre de persones voluntàries i activistes. Per això, el pla de formació haurà de considerar un itinerari formatiu que estigui disponible al llarg del temps, accessible en diferents moments i flexible a la incorporació de noves persones.
- (2) Mirada estratègica:** Si bé existeix una certa oferta formativa, facilitada per l'AAPP, universitats i centres formatius, consultores o inclús alguna ONGD, l'oferta no està dissenyada estratègicament a partir de la realitat del sector ni d'un anàlisi de les necessitats de capacitació de les entitats d'EpD. El pla de formació haurà d'alinejar-se amb el propi sector a partir d'una mirada estratègica compartida que - no de recursos externs - que s'orienti genuïnament a la regeneració i dinamització de l'EpD a tot el territori català.

Principals criteris a considerar en el disseny del Pla de Formació

A partir del resultat de la diagnosi es poden establir alguns principis que inspirin el disseny d'un futur pla de formació: continuada, amb una mirada estratègica, estructurada en base a la pluralitat de les entitats i territoris, i amb una àmplia cobertura

- (3) **Estructurada i plural:** La diagnosi fa palès que les ONGD que fa EpD a Catalunya és un col·lectiu divers en quant a composició, grandària, capacitats, àrees d'actuació, objectius, etc. També referent a les seves forteses i febleses, així com a les seves necessitats formatives. Per això, el pla de formació haurà de prendre en consideració aquesta enorme diversitat i necessitats dispars, per a estructurar l'oferta formativa. De la mateixa manera, el procés formatiu ha de comprendre i prioritzar, de la mateixa manera, l'adquisició de nous coneixements i habilitats així com un procés de transferència dels aprenentatges en la pràctica programàtica de la EpD real, contemplant un temps perquè es pugui posar en pràctica l'après i valorar la capacitat d'apropiació de les entitats. Això requereix buscar formes creatives que combinin l'oferta de cursos-seminaris amplis, amb espais de mentories i acompanyament més pràctic, i una aproximació ad-hoc sensible a la pluralitat de les ONGD.
- (4) **Cobertura:** Cal tenir molt present que no totes les persones-organitzacions poden accedir i participar de la mateixa manera en un pla formatiu promogut per l'ACCD. En aquest sentit, el pla de formació ha de considerar mesures concretes que facilitin el màxim de cobertura. Alguns aspectes a considerar són:
- Horaris, durada de les formacions, recursos de suport, dificultat específiques (ex. criança de infants, cura de persones dependents, idioma per a les persones immigrants, etc.)
  - Descentralitzar la formació per territoris
  - Facilitar la participació no-presencial, buscar models híbrids
  - Garantir que la formació i la transferència del coneixement s'instal·li en la pròpia entitat i no en les persones que atenen les formacions.

Full de ruta operatiu per al Pla de Formació

Per a finalitzar,
es defineixen
unes
orientacions i
propostes
concretes per a
l'operacionalitz-
-ació de pla de
formació

1. **Oferir un programa de formació permanent (anual) impulsat per la ACCD i dirigit específicament a les ONGD que fan EpD a Catalunya**, en coordinació amb el Consell de Cooperació, la Taula de Treball sectorial i les entitats de segon nivell dels 4 territoris.
2. **Operacionalitzar el pla formatiu en diferents dimensions modulars i diferents nivells de formació** en funció de les capacitats i necessitats formatives (ex. nivell bàsic, nivell intermedi i nivell avançat). Alguns elements a considerar a la següent pàgina.
3. **La selecció del personal docent extremadament qualificat, i amb una trajectòria professional i/o acadèmica és fonamental**. Igual d'important és disposar d'un **fons pressupostari addicional** a la remuneració de la docència, per tal que els i les docents adaptin els seus materials i experiència a les necessitats concretes de pla de formació, inclús elaborin materials específics.
4. **Valorar la creació d'una comissió de coordinació i qualitat pedagògica** que sostingui la responsabilitat de fer el seguiment de cada mòdul, donar-li coherència a tot l'itinerari de capacitació, alhora que assegurar que les aportacions del personal docent encaixen i realment permeten assolir els objectius formatius.
5. **Programar el pla de formació per a que permeti la rotació de les persones de l'entitat, participar diferents membres de l'organització** (coordinador, responsables de RH, tècnics de projectes, voluntariat, junta directa, etc.). Establir productes a construir de manera col·lectiva per l'entitat en cada mòdul.
6. **Valorar un model de certificació de l'ACCD que incentivi el compromís i participació activa** de les entitats en el pla de formació (i evitar possibles riscos i efectes negatius degut a la no certificació).
7. **Contemplar l'avaluació del pla de formació des del seu inici**

Full de ruta operatiu per al Pla de Formació

Pla formatiu en diferents dimensions modulars i diferents nivells de formació:

Temàtiques

Gestió i estratègia

- Models i eines de gestió d'una entitat
- Planificació estratègica
- Governança interna (equip tècnic) i externa (aliances, treball en xarxa)
- Estudis de mercat
- Comunicació
- Pensament avaluatiu
- Incidència política

Finançament

- Disseny de campanyes per a enfortir, fidelitzar i ampliar la base social
- Estratègia de finançament
- Crowdfunding i altres fonts de finançament alternatiu

Possibles continguts

Diagnosi

- Existeix poca activitat estratègica en matèria d'EpD. Només un 29% de les ONGD enquestades tenen un pla d'EpD.
- 67% de les ONGD enquestades estan federades a entitats de segon nivell. Un 33% no formen part de cap coordinadora.
- Sols el 48% tenen un pla comunicació
- Es detecta una baixa sistematització de processos i capacitat d'avaluar l'impacte transformador de les ONGD (20%)
- Les ONGD dediquen relativament poca activitat a treballar la incidència política, només un 19%.

- Sols el 47% tenen pla de finançament.
- Més de la meitat de les entitats (57%) reben entre un 40-100% de finançament provinent de fons públics, i un 47% de les entitats reben més d'un 60%. Com a element característic del sector, existeix una alta dependència econòmica amb el finançament públic. Aquests fons provenen majoritàriament dels ajuntaments, diputacions provincials i l'ACCD.
- Manca coneixement i formació per a diversificar les fonts de finançament de l'entitat,
- Més de la meitat d'entitats (60%) reben menys d'un 20% de finançament provinent de fons privats

Full de ruta operatiu per al Pla de Formació

Pla formatiu en diferents dimensions modulars i diferents nivells de formació:

Temàtiques

Convocatòries, gestió de projectes i programes

Marc teòrics i normatius

Possibles continguts

- Formulació de projectes
- Planificació i seguiment de convocatòries
- Seguiment
- Avaluació
- Avaluació d'impacte

- Equitat de gènere, drets humans, migracions, anti-racisme, medi ambient i canvi climàtic.
- Coneixement i experiència d'altres entitats i els seus projectes
- Temàtiques relacionades Educació, les Ciències Socials, Tecnologia i Economia.

Diagnosi

- Manca de coneixement sobre les noves modalitats de les convocatòries de l'Ajuntament de Barcelona (Teoria de Canvi) i de l'ACCD (EGiDH). Dificultat per a complimentar els formularis.
- Manca de coneixement i acompanyament en la tramitació digital.
- Manca de capacitat tècnica i estructural per a gestionar projectes grans amb grans pressupostos.

- Un 84% de les ONGD enquestades tenen la política de l'entitat alineada amb l'Enfocament de Gènere i Basat en els Drets Humans. Un 20% tenen una implementació baixa d'aquesta política
- Encara domina un pensament paternalista de la cooperació i l'EpD. Moltes entitats encara es basen en explicar problemàtiques concretes, sense tenir una visió general de les problemàtiques enfocament local-global, interconnexió dels problemes d'arreu del món.

Full de ruta operatiu per al Pla de Formació

Pla formatiu en diferents dimensions modulars i diferents nivells de formació:

Temàtiques

Digitalització i comunicació

Possibles continguts

- Eines d'ofimàtica, optimització dels sistemes i processos
- Eines digitals, TIC i processos de digitalització de programa lliure
- Eines digitals de comunicació social (xarxes socials, edició de vídeo i fotografia)
- Relació amb els mitjans de comunicació.

Diagnosi

- El 91% de les ONGD enquestades executen les seves actuacions de comunicació de manera online.
- Manca d'eines i coneixement de comunicació per arribar més a la ciutadania. Dificultats d'adaptació: teletreball, adaptar tota l'activitat presencial a nivell online (cost econòmic, de temps, de coneixement de saber utilitzar els recursos i eines digitals).

- Metodologia
- Conclusions i consideracions finals
- Orientacions i recomanacions
- **Espai de preguntes i valoracions**

HI HA PREGUNTES SOBRE LA DIAGNOSI?

HI HA APORTACIONS O VALORACIONS ALS PLANS DE FORMACIÓ/FINANÇAMENT?

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

TANDEMSOCIAL

Generalitat
de Catalunya

MOLTES GRÀCIES!
BONES FESTES I BON NADAL!

